

XIII в. начало.

№ 26.

Охридъ, Македония.

Прѣзъ края на XII в. и първата четвъртъ на XIII в. охридски архиепископъ билъ извѣстниятъ канонистъ грѣкъ Димитри Хоматианъ. Въ проложното житие на св. Климента Охридски той на двѣ мѣста говори за българитѣ, които на-селяваха Македония и Охридско и влизаха въ земитѣ на Охридската архиепископия. „Българитѣ, като минали Ду-нава, казва Хоматианъ, заели всичкитѣ съсѣдни земи . . . и много отъ Македония и Тесалия“ (τὸν Ἰστρον περαιωθέντων καὶ τὰ γειτονέοντα πάντα κληρωσαμένων . . . καὶ πολλὰ τῆς Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας. § 1). А за св. Климента, ученика на Кирила и Методия, който училъ и епископствувалъ въ Македония, казва: „Климентъ бѣ поставенъ на епископския прѣстолъ, що държеше цѣлия Илирикъ и земята на българския народъ“ (καὶ Κλήμης εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν θρόνον ἀνάγεται, παντὸς τοῦ Ἰλλυρικοῦ καὶ τοῦ κρατοῦντος τῆς χώρας Βουλγαρικοῦ ἔθνους. § 5).

Димитри Хоматианъ въ съчиненията и писмата си винаги се вѣстява като църковенъ глава не само на българската земя, но често изрично посочва главната народностъ въ тая земя (Македония и Илирикъ), именно българската. Така напр. той се именува „пастиреначалникъ на българитѣ“ (ποιμεναρχὸς Βουλγάρων) въ единъ стихотворенъ надписъ¹⁾ на Христовата икона въ охридската църква Св. Богородица — Св. Климентъ :

Κόσμος κοσμητορ τοῦ κόσμου σῆς εἰκόνας
Ἐκ Δημητρίου ποιμενάρχου Βουλγάρων
Σὺ δὲ βράβευσον τῷ κατ' εἰκόνα κόσμῳ
Δύσμορφον αἵσχος τῶν παθῶν μου καθάρας.

Прѣведено: „Украшението (рамката, обковата) на ико-ната ти, о украсателю на свѣта, е отъ Димитрия архипастиръ на българитѣ. Ти пъкъ (Господи) ме възнагради споредъ украшението (рамката), като очистишъ грозния позоръ на страститѣ ми“.

¹⁾ Надписътъ е вдлбнато изкованъ на сребърната рамка на иконата, която е поставена високо надъ царскитѣ врата на иконостаса. Тая рамка била подарена отъ Дим. Хоматиана. Надписътъ бѣ обнародванъ погрѣшно отъ Антонина (Изъ Румелии. Спб. 1886, стр. 40—41), както и въ Мсб. X, 570. Той прѣдставя четирестишия въ 12-сриченъ размѣръ, дѣто става игра съ двоякото значение на думата κόσμος (украшение, свѣтъ).